

Ársskýrsla

Félags forstjóðumanna ríkisstofnana

2013 - 2014

Stjórn Félags forstjóðumanna ríkisstofnana
maí 2014

Inngangur

Eftirfarandi ársskýrslu Félags forstöðumanna ríkisstofnana (FFR) er ætlað að gefa yfirlit yfir helstu verkefni og megináherslur á starfsárinu maí 2013 til maí 2014. Frekari upplýsingar um starfsemina er t.d. að finna á heimasíðu félagsins (www.ffr.is), á fésbókarsíðu félagsins (<https://www.facebook.com/forstodumenn>) eða í fundargerðum stjórnarfundu og félagsfunda.

1. Aðalfundur FFR 8. maí 2013

Þann 8. maí 2013 hélt Félag forstöðumanna ríkisstofnana aðalfund sinn á Grand Hótel í Reykjavík og var hann vel sóttur. Á fundinum var Magnús Guðmundsson forstjóri Landmælinga Íslands endurkjörinn formaður félagsins. Auk hans voru kjörin í stjórn Anna Birna Þráinsdóttir sýslumaður í Vík, Gissur Pétursson forstjóri Vinnu-málastofnunar, Ingibjörg Steinunn Sverrisdóttir landsbókavörður, Már Vilhjálmsson skólameistari Menntaskólans við Sund, Sveinn Margeirsson forstjóri Matís, Sigríður Lillý Baldursdóttir forstjóri Tryggingastofnunar og Kristín Linda Árnadóttir forstjóri Umhverfisstofnunar.

Í starfskjaranefnd félagsins voru kjörin Steingrímur Ari Arason forstjóri Sjúkratrygginga Íslands, Kristín Völundardóttir forstjóri Útlendingastofnunar og Indriði H. Þorláksson fyrrverandi forstöðumaður.

Á fundinum var eftirfarandi samþykkt í tilefni af nýju álitum umboðsmanns Alþingis vegna kvörtunar Félags forstöðumanna á starfsháttum kjararáðs :

Á aðalfundi Félags forstöðumanna ríkisstofnana (FFR) haldinn 8. maí 2013 hefur verið gerð grein fyrir nýju álitum umboðsmanns Alþingis nr. 6540/2011 í tilefni af kvörtun félagsins frá 14. júlí 2011. Niðurstaðan er áfellingdómur á störf kjararáðs sem m.a. lýsa sér í skorti á fullnægjandi gagnaöflun áður en ákvarðanir eru teknar, töfum í málsmeðferð, ógegnsæjum vinnubrögðum og brotum á stjórnsýslulögum.

Aðalfundurinn felur nýrri stjórn og starfskjaranefnd FFR að fylgja framangreindu álitum eftir og krefja kjararáð um endurupptöku erindis FFR frá árinu 2011. Kjararáði ber að innleiða úrbætur og leiðrétta starfskjör forstöðumanna ríkisstofnana í samræmi við niðurstöðu umboðsmanns

2. Störf stjórnar FFR

Stjórn FFR fundaði að jafnaði mánaðarlega á starfsárinu en tekið var sumarhlé frá júlí-ágúst 2013. Stjórnin hélt alls 11 bókaða stjórnarfundum á starfsárinu auk ýmissa annarra funda sem stjórn eða hluti stjórnar sótti f.h. FFR s.s. með ráðherrum og starfsmönnum ráðuneyta.

3. Félagsfundir FFR á starfsárinu

Tveir félagsfundir voru haldnir hjá FFR á starfsárinu 2013-2014 og voru þeir báðir vel sóttir. Annars vegar var haldinn fundur þann 7. október 2013 á Grand hóteli í Reykjavík þar sem kynnt var nýtt skipulag í efnahags- og fjármálaráðuneytinu og lög og reglur um opinber innkaup. Hinsvegar var haldinn fundur þann 11. febrúar 2014 á Grand Hóteli í Reykjavík þar sem eingöngu var fjallað um stefnu á hendur fjármálaráðherra sem einn félagsmaður hefur sett fram með fullum stuðningi FFR. Samþykkti fundurinn eftirfarandi ályktun:

Ályktun

fundar Félags forstöðumanna ríkisstofnana haldinn á Grand Hótel í Reykjavík 11. febrúar 2014

Félag forstöðumanna ríkisstofnana (FFR) telur kjararáð hafa brotið lög á félagsmönnum og að fullreynt sé að ráðið eigi frumkvæði að nauðsynlegri leiðréttingu á starfskjörum forstöðumanna í samræmi við lög nr. 47/2006 um kjararáð. Lækkun launa forstöðumanna í kjölfar efnahagsshrunsins 2008 var lögum samkvæmt tímabundin aðgerð í tvö ár af hálfu löggjafans. Að þeim tíma loknum bar kjararáði að endurskoða starfskjör forstöðumanna til samræmis við kjör þeirra sem gegna sambærilegum störfum. Kjararáði bar að afturkalla lögboðnu launalækkunina sem gildi til 1. desember 2010 og að endurskoða laun forstöðumanna frá þeim tíma. Með því að draga afturköllun launalækkunarinnar í tíu mánuði eða til 1. október 2011 og neita samtímis að endurskoða starfskjörin með hliðsjón af launaþróun viðmiðunarhópa samkvæmt lögum, braut kjararáð lög.

Samkvæmt stjórnarskrá Íslands og alþjóðlegum skuldbindingum eru verulegar takmarkanir á því að hægt sé að svipta menn rétti til að semja um starfskjör sín. Forstöðumenn ríkisstofnana þurfa að gangast undir þessa réttindaskerðingu í trausti þess að kjararáð ákvarðaði starfskjör þeirra í samræmi við sett lög. Það hefur ráðið ekki gert. Álit umboðsmanns Alþingis frá 7. maí 2013 er m.a. til vitnis um þá staðhæfingu, svo og þau tilmæli hans að kjararáð taki erindi FFR um starfskjör forstöðumanna fyrir að nýju. Frávísun kjararáðs síðastliðið sumar á ósk FFR um endurupptöku málsins kom í opna skjöldu og lokaði í raun öðrum löglegum leiðum en málshöfðun fyrir félagsmenn sem ekki vilja una óréttinum.

FFR lýsir því yfir fullum stuðningi við fyrirhugaða málshöfðun vegna lögbrota kjararáðs. Einn forstöðumaður mun sækja málið, en FFR lítur svo á að niðurstaðan hafi fordæmisgildi fyrir alla félagsmenn sem gengt hafa starfi forstöðumanns eftir 1. desember 2010. Félagið er jafnframt reiðubúið að standa undir útlögðum kostnaði við málshöfðunina.

Starfsemi og árangur þeirra stofnana sem félagsmenn í FFR veita forstöðu er ekki síst undir því kominn að farið sé að lögum og settum reglum. Félagið getur því ekki setið aðgerðalaust þegar tilmæli umboðsmanns Alþingis eru hunsuð. Kjararáði ber eins og

4. Starfskjaranefnd FFR

Starfskjaranefnd FFR undir forystu Steingríms Ara Arasonar vann að ýmsum verkefnum á starfsárinu sem miða að því að reyna að fá stjórnvöld til að taka upp fagleg, lögleg og gegnsæ vinnubrögð. Mest vinna á starfsárinu fór þó í að undirbúa stefnu vegna meintra lögbrota kjararáðs en sú vinna tengist kvörtun félagsins til umboðsmanns Alþingis frá árinu 2011 sem fjallað verður um síðar í þessari ársskýrslu. Stefnan var þingfest í Héraðsdómi Reykjavíkur 20. mars 2014 og rekur Lára V. Júlíusdóttir hrl. málið f.h. FFR en einnig vinnur Hjalti Steinþórsson hrl. að málinu, en hann er fyrrverandi forstöðumaður í FFR.

Þakka ber Steingrími Ara Arasyni, Kristínu Völundardóttur og Indriða H. Þorlákssyni sem eru í Starfskjaranefnd FFR sérstaklega fyrir góð störf í þágu FFR en auk þess er öllum öðrum á vegum FFR þakkað sem komið hafa að vinnu við undirbúning stefnunnar á hendur kjararáði.

5. Kvörtun til umboðsmanns Alþingis

Félag forstöðumanna ríkisstofnana kvartaði til umboðsmanns Alþingis þann 14. júlí 2011 vegna seinagangs og meintra brota kjararáðs á lögbundnum skyldum þess. Vinna umboðsmanns Alþingis vegna þessarar kvörtunar dróst langt fram úr hófi fram en álitíð var loks birt þann 7. maí 2013. Á síðasta aðalfundi FFR þann 8. maí 2013 fjallaði Steingrímur Ari Arason formaður starfskjaranefndar FFR um álit umboðsmanns Alþingis, en það var afhent formanni FFR síðdegis deginum áður. Álitíð í heild sinni má lesa hér;

<http://www.umbodsmadur.is/ViewCase.aspx?Key=2285&skoda=mal>. Steingrímur Ari dró eftirfarandi aðalatriðið fram í máli sínu um állit umboðsmanns:

Kjararáð hefur ekki farið að lögum eftir að ákvæði um launalækkun féllu úr gildi 30. nóvember 2010.

Kjararáð á að taka erindi FFR frá 2011 til meðferðar að nýju.

Kjararáði bar að rannsaka álag og vinnuframlag forstöðumanna.

Kjararáð þarf til framtíðar litið að laga starfshætti sína.

Í lok aðalfundarins var eftirfarandi samþykkt gerð:

verið gerð grein fyrir nýju álitu umboðsmanns Alþingis nr. 6540/2011 í tilefni af kvörtun félagsins frá 14. júlí 2011. Niðurstaðan er áfellingdómur á störf kjararáðs sem m.a. lýsa sér í skorti á fullnægjandi gagnaöflun áður en ákvarðanir eru teknar, töfum í málsmeðferð, ógegnsæjum vinnubrögðum og brotum á stjórnsýslulögum.

Aðalfundurinn felur nýrri stjórn og starfskjaranefnd FFR að fylgja framangreindu álitum eftir og krefja kjararáð um endurupptöku erindis FFR frá árinu 2011. Kjararáði ber að innleiða úrbætur og leiðrétta starfskjör forstöðumanna

Formaður FFR ritaði kjararáði eftirfarandi bréf í beinu framhaldi þann 14. maí 2013:

Það voru mikil vonbrigði að kjararáð skyldi velja þá leið, að fara ekki eftir áliti umboðsmanns Alþingis, en um leið er mjög athyglisvert að ráðið skuli ekki vera sammála um þá niðurstöðu. Í framhaldi vann starfskjaranefnd FFR áfram að því að skoða hvað væri til ráða í stöðunni og var niðurstaðan að leita til dómsstóla vegna meintra lögbrot kjararáðs eins og að framan er lýst.

6. Starfsumhverfi og kjör forstöðumanna

Starfshópur um stöðu, starfsskilyrði og kjör forstöðumanna skilaði ráðherra tillögum í apríl 2012 og voru þær kynntar á morgunverðarfundi sem var haldinn þann 25. apríl 2012. Tillögurnar gera ráð fyrir nokkuð viðamiklum breytingum á því ferli sem er viðhaft við ráðningu, mat á árangri og hæfni, launasetningu og starfslokum forstöðumanna ríkisstofnana á Íslandi. Í stórum dráttum snúast tillögurnar um að koma framangreindum ferlum í mun faglegru farveg heldur en viðgengist hefur í íslensku stjórnarsýslu um árabíl. Skýrt kom fram hjá fjármálaráðherra að haldið verður áfram að vinna að því að útfæra tillögur vinnuhópsins með það að markmið að koma þeim í framkvæmd, annað hvort óbreyttum eða með breytingum.

Þrátt fyrir ítrekaða fundi og beiðnir frá FFR með ráðherrum og embættismönnum í efnahags- og fjármálaráðuneytinu um að hafist verði handa við að vinna því að koma framangreindum tillögum starfshóps um starfsumhverfis forstöðumanna ríkisstofnana í framkvæmd hefur fátt gerst í þeim efnunum sem er miður. Það sem þó hefur gerist er að eftirfarandi texta má finna í fjárlögum ársins 2014 en óljóst er hvernig standa skal af því að uppfylla það sem þar stendur:

Huga verður sérstaklega að málefnum forstöðumanna og annarra æðstu stjórnenda. Styrkja þarf forstöðumenn sem liðsheild, efla starfsþróun þeirra og auka hreyfanleika í ríkiskerfinu. Full ástæða er til að leita leiða til að finna ákvörðun um laun nýjan farveg og leggja í því samhengi aukna áherslu á frammistöðu og ábyrgð forstöðumanna.

*Lagaákvæði um forstöðumenn og aðra æðstu stjórnendur verði endurskoðuð og samræmd, meðal annars ákvæði um stjórnunarumboð og ábyrgð, fyrirkomulag ráðninga, starfsþróun og hreyfanleika í ríkiskerfinu
Aðferðir við að ákveða laun forstöðumanna verði endurskoðaðar og aukin*

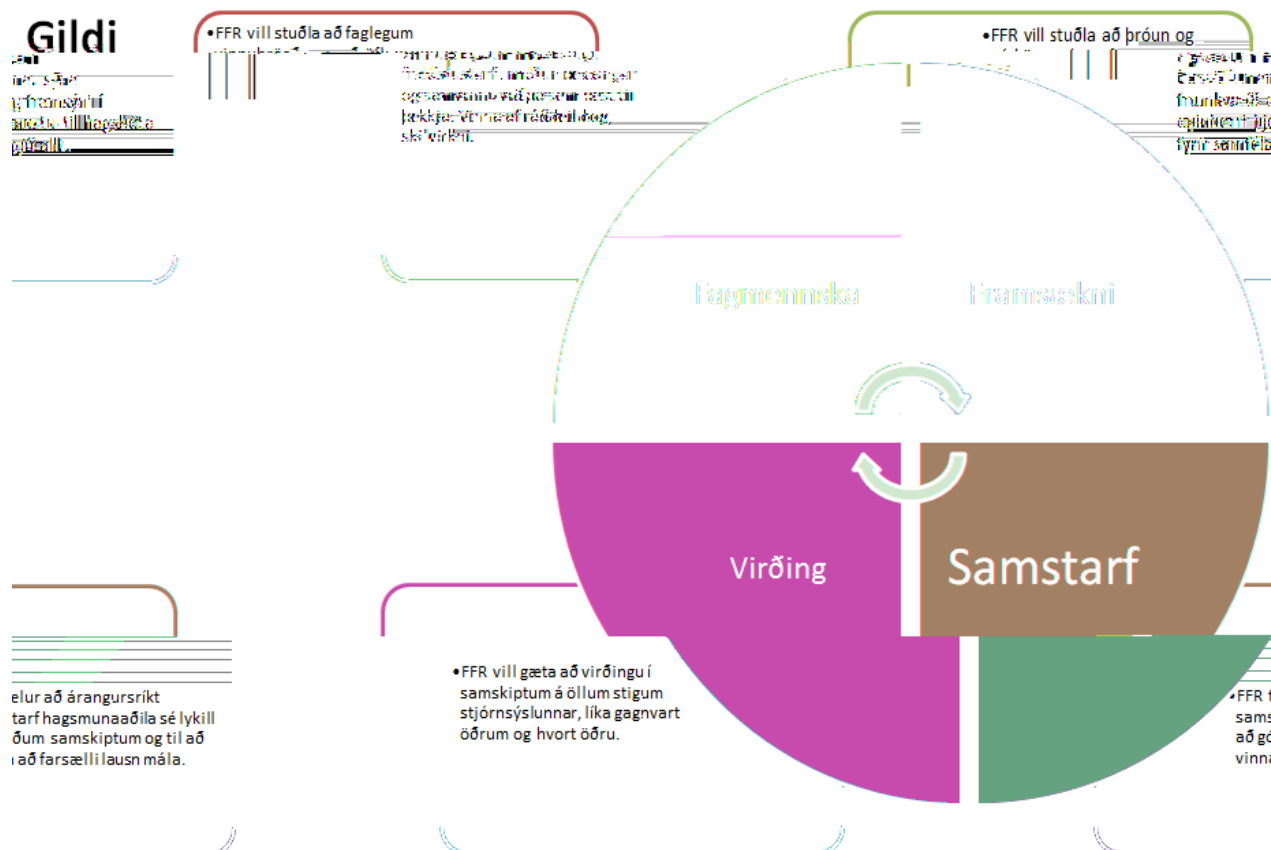
Af framanrituðu er ljóst að forstöðumenn ríkisstofnana og FFR þurfa að fylgjast vel með á næstunni og taka þátt í umræðunni eins og hægt er um framtíð opinberrar þjónustu. Ekki síst er mikilvægt að standa vörð um þann mikla mannauð sem liggur hjá starfsmönnum og stjórnendum opinberra stofnana sem sinna störfum sínum af dugnaði og auðmýkt, oft án þess að eftir því sé tekið í samfélaginu nema þegar eitthvað bjátar á.

7. Nefnd um málefnalegar skýribreytur við greiningu á launamun kynjanna

Félag forstöðumanna ríkisstofnana átti tvo fulltrúa í nefnd um málefnalegar skýribreytur við greiningu á launamun kynjanna, þau Mát Vilhjálmsson og Ingibjörgu Steinunni Sverrisdóttur. Verkefni nefndarinnar var að fara yfir skráningu upplýsinga í launakerfi ríkisins og skilgreina hvaða skýribreytur teljast málefnalegar varðandi launamun kynjanna, en einnig var fjallað um formgerð og uppbyggingu kjarasamninga, leiðbeiningar til að bregðast við kynbundnum launamun og kynna jafnlaunastaðal. Skýrslu nefndarinnar er að finna á vef fjármála- og efnahagsráðuneytisins: http://www.fjarmalaraduneyti.is/media/utgafa/Malefnalegar_skyribreytur.pdf

8. Stefnunótun fyrir FFR

Fulltrúar í stjórn og starfskjaranefnd FFR unni að því á síðasta starfsári að leggja meginlínurnar í stefnumótun fyrir félagið. Kristín Linda Árnadóttir og Sveinn Margeirsson sem bæði eru í stjórn FFR undirbyggðu sérstakan stefnumótunarfund sem var haldinn þann 18. desember 2013. Helstu niðurstöðurnar voru eftirfarandi:

9. Málþing og námskeið starfsárið 2012-2013

Stofnun stjórnsýslufræða og stjórn mála við Háskóla Íslands var aðalsamstarfsaðili FFR við að skipuleggja og kynna málþing og námskeið á starfsárinu, eins og undanfarin ár. Fleiri störfuðu með FFR og má þar helst nefna efnahags- og fjármálaráðuneytið, Ríkisendurskoðun, Rannís, forsætisráðuneytið og Nýsköpunarmiðstöð. Málþing og námskeið voru almennt vel sótt. Frá maí 2013 til apríl 2014 héldu FFR og Stofnun stjórnsýslufræða og stjórn mála **alls 8 morgunverðarfundum auk ýmissa námskeiða fyrir stjórnendur ríkisstofnana**. Frekari upplýsingar um morgunverðarfundum síðasta starfsárs eru í viðauka með ársskýrslunni.

10. Heimasíðan og fésbókin

FFR rekur heimasíðu (www.ffr.is) þar sem miðlað er upplýsingum um starfsemi félagsins auk þess að þar má finna ýmsar krækjur sem vísa forstöðumönnum á gagnlegar upplýsingar. Einnig rekur FFR síðu á samskiptavefnum Facebook til að miðla upplýsingum. Slóðin á síðuna er: <http://www.facebook.com/forstodumenn>

11. Lokaorð

Starf stjórnar og starfskjaranefndar FFR var annasamt á síðasta starfsári eins og mörg undanfarin ár. Forysta félagsins er skipuð afar samhentum hópi forstöðumanna sem eru tilbúin að leggja á sig mikla vinnu til að stuðla að framgöngu mikilvægra mála sem tengjast betri og faglegrri stjórnsýslu og réttindum forstöðumanna. Þótt að . islegt

Viðauki

Námskeið og morgunverðarfundir í samvinnu Félags forstöðumanna ríkisstofnana og Stofnunar stjórnslu og stjórn mála

2014:

24. janúar 2014. Nýsköpun í Opnberum rekstri. Afhending nýsköpunarverðlauna. Hádegisverðarfundur haldinn á Grand Hótel

11. mars 2014. Áherslur í opnberum rekstri. Morgunverðarfundur, framsögumenn Vigdís Hauksdóttir, Guðlaugur Þór Þórðarson og Sigríður Björk Guðjónsdóttir.

2013:

31. janúar 2013. Morgunverðarfundur: Hvernig má efla liðsheild og starfsanda á erfiðum tímum? Nokkur ráð til stjórnenda um árangursríkar leiðir.

Haldið á Grand hótél Reykjavík Þórkatla Aðalsteinsdóttir sálfræðingur, Ólafur Hauksson sérstakur saksóknari og Erna Einarsdóttir starfsmannastjóri LSH fjölluðu um árangursríkar leiðir til að styðja við starfsfólk og stuðla að aukinni samstöðu, samvinnu og starfsánægju þess á erfiðum tímum. Fundarstjóri var Sveinn Margeirsson, forstjóri MATÍS.

nýrri stefnu um grænan ríkisrekstur og fjárhagslegan og faglegan ávinning af vistv

og hvernig staðið verði að undirbúningi og framkvæmd þeirra og stuðningi við forstöðumenn viðkomandi stofnana frá hendi stjórnarráðsins. Kristín Kalmanndóttir, sviðsstjóri stjórnarsýslusviðs Ríkisendurskoðunar fjallað um hvaða lærdóm má draga af úttektum stofnunarinnar um sameiningu stofnana. Anna Lilja Gunnarsdóttir, ráðuneytisstjóri velferðarráðuneytisins ræddi um þá áskorun að sameina heilbrigðisráðuneytið og félagsmálaráðuneytið í eitt ráðuneyti og Skúli Eggert Þórðarson, ríkisskattstjóri ræddi árangursríka sameiningu embætta ríkisskattstjóra og níu skattstjóra víða um land í eitt, embætti ríkisskattstjóra þar sem aðferðir mannauðsstjórnunar voru lykillinn að árangri.